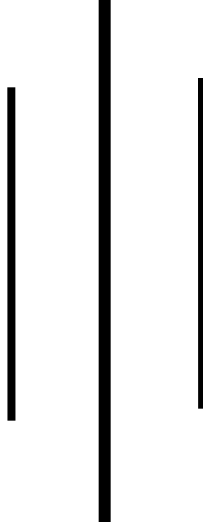

गाउँपालिका अध्यक्ष श्री समर बहादुर अधिकारीज्यूबाट गाउँ सभामा प्रस्तुत हुने
आर्थिक वर्ष २०७९/८० को
नीति तथा कार्यक्रम

हिलिहाड गाउँपालिका
पाँचथर
प्रदेश नं. १, नेपाल
२०७९ असार १०

उपस्थित सम्पूर्ण सभा सदस्यहरू,

1. आज मिति २०७९ असार १० गते हिलिहाड गाउँपालिकाको गाउँसभा बाह्रौं अधिवेशनको उद्घाटन सत्रमा हिलिहाड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मैले गर्वको महशुस गरेको छु । हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी यस गाउँसभाको १२ औं अधिवेशन उद्घाटन सत्रमा उपस्थित भई उद्घाटन समारोहको गरिमा बढाई दिनु हुने आदरणीय प्रमुख अतिथि, विशेष अतिथि, अतिथिज्यूहरू तथा विशिष्ट महानुभावहरू प्रति हिलिहाड गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक आभार एवम सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
2. ऐतिहासिक संविधान सभाबाट जारी नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको संघीय शासन प्रणाली बमोजिम दोस्रो स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन सम्पन्न भई गाउँ सभा तथा गाउँ कार्यपालिकाले पूर्णता प्राप्त गरेको छ । यस अवधिमा स्थानीय तहले हालसम्म हासिल गरेको उपलब्धीलाई संस्थागत गर्दै यस स्थानीय तहको विकास र समृद्धिको यात्रालाई निरन्तरता दिने गरी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दैछु ।
3. यस अवसरमा नेपाल राष्ट्रको रक्षा र अग्रगमनका आन्दोलनमा सहादत प्राप्त गर्नुहुने सहिदहरूप्रति म भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । सात दशक लामो बलिदानीपूर्ण सङ्घर्षको विभिन्न कालखण्डमा नेपाली जनतालाई नेतृत्व प्रदान गर्नुहुने श्रद्धेय नेताहरूको योगदान हाम्रा लागि सदैव प्रेरणादायी रहनेछन् । यी सङ्घर्ष र आन्दोलनमा नागरिकले पुर्याएको योगदानले हामीलाई कर्तव्यपथमा डोहोर्याई रहनेछ ।
4. सबै खाले संशय र भ्रमका बाबजुद स्थानीय तहको निर्वाचन सफलतापूर्वक सम्पन्न गराउने निर्वाचन आयोग, सहयोग पुर्याउने राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय तथा यस प्रकृत्यामा संलग्न राजनीतिक दल, संघसंस्था र आम नागरिक सबैप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।
5. संघियताको वास्तविक मर्म अनुरूप नागरिकहरूको घरदैलोमा सेवा प्रदान गर्ने आधारस्तम्भको रूपमा रहने स्थानीय तहको निर्वाचनले प्रतिष्पर्धात्मक बहुदलीय लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीको जगलाई अझ मजबुत बनाएको छ । नयाँ जनादेश सहित निर्धारित समयमा नै स्थानीय तहको गठन भएसँगै लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यतामा आधारित समाजवादप्रति प्रतिवद्ध रही दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको चाहना पूरा गर्ने दिशामा अग्रसर रहन थप आधार प्राप्त भएको छ ।

6. विगत दुई वर्षदेखि विश्वभर फैलिएको कोभिड - १९ महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले चालेका कदमहरू समेतको परिणामस्वरूप आज यसको असर सामान्यीकरण हुँदै गएको सबैलाई विदितै छ । सबैको संयुक्त प्रयासबाट यस्ता महामारीका विरुद्ध लड्न र त्यसबाट सिर्जित प्रतिकूल अवस्थाको सामना गर्न सकिने रहेछ भन्ने दृढ विश्वास राखेको छु । सङ्क्रमण नियन्त्रण र व्यवस्थापनमा अहोरात्र खटिने चिकित्सक, नर्स, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, जनप्रतिनिधि लगायत सम्पूर्ण सहयोगी संघसंस्थाहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । सबैको अथक प्रयत्नको बावजूद पनि यस भयावह महामारीमा हिलिहाड गाउँपालिकाका जनता, जनप्रतिनिधिहरूले अमूल्य जीवन गुमाउनु पर्यो । वहाँहरू सबैमा हार्दिक श्रद्धाञ्जलीका साथै वहाँहरूका आफन्त तथा परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछु ।
 7. कोरोना महामारीको प्रभावलाई सामान्यीकरण हुँदै गएको अवस्थामा यस महामारीले विगतमा आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रमा पारेको प्रभावलाई पुनस्थापित गर्ने दिशामा यो नीति तथा कार्यक्रम लक्षित रहेको छ ।
 8. नेपालको संविधान, दिगो विकास लक्ष्य, पन्ध्रौँ आवधिक योजना, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, स्थानीय तहको विगतका नीति तथा कार्यक्रम र हालसम्म प्राप्त उपलब्धी तथा अनुभव, हिलिहाड गाउँपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षिय योजना, श्रोत साधनको उपलब्धता, यस स्थानीय तहको आवश्यकता एवम नागरिकको माग र चाहनालाई मध्यनजर गर्दै स्थानीय सरकारले यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गरेको छ ।
- उपस्थित सभा सदस्यहरू,
- अब म चालु आ. व. २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट प्राप्त केही उपलब्धीहरू संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।
9. योजनाबद्ध, नतिजामुखी र दिगो विकास आयोजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयनको सुनिश्चितताको लागि गाउँपालिकाले प्रथम आवधिक योजना, गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण, पर्यटन गुरुयोजना, राजश्व सुधार कार्ययोजना जस्ता महत्वपूर्ण दस्तावेजहरू निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।
 10. व्यवस्थित सेवा प्रवाहको मेरुदण्डको रूपमा रहने प्रशासकीय भवन तथा केही वडा प्रशासनिक भवन हरूको जग्गा अधिग्रहण, विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन निर्माण पश्चात ति आयोजनाहरूको निर्माण खरिद भई निर्माण कार्य शुरु गरिएको छ ।
 11. यस गाउँपालिकाको ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय सम्पदाको रूपमा परिचित हिलिहाड दरबार क्षेत्र देखि मेची राजमार्ग जोड्ने हिलिहाड गेटसम्मको ग्राभेल सडकलाई कालोपत्रेमा परिणत गर्न सडक स्तरोन्नतिको कार्य प्रारम्भ गरिएको छ ।

12. गाउँपालिकाको ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय सम्पदाको रूपमा परिचित हिलिहाड दरबार क्षेत्रलाई सम्बर्द्धन गर्न गाउँपालिकाले पर्यटन उपज विकास साझेदारी कार्यक्रम अन्तर्गत प्यागोडा शैलीको हिलिहाड दरबार निर्माण कार्यलाई तिव्रता प्रदान गरेको छ ।
13. पर्यटकीय तथा साँष्कृतिक क्षेत्रको रूपमा प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिकाले हिलिहाड सङ्ग्रहालयको निर्माण कार्य सम्पन्न गरेको छ ।
14. गाउँपालिकाको एकमात्र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, गोपेटारलाई ५ शैय्याको अस्पतालमा रूपान्तरण गर्न आयोजना निर्माणको खरिद सम्झौता भई निर्माण कार्यको थालनी भएको छ ।
15. एक वडा एक सामुदायिक भवनको नीति कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिकाले चालु आ व मा विभिन्न वडाहरूमा सामुदायिक भवनहरूलाई सम्पन्न गर्ने कार्य भईरहेको छ ।
16. गाउँपालिकाले मन्त्रालयबाट स्विकृत संगठन संरचना तथा दरबन्दी बमोजिमको माग आकृति फाराम तोकिएको समयमै पेश गरी केही प्राविधिक कर्मचारीहरू प्राप्त गरिसकेको छ भने बाँकी कर्मचारीहरू आगामी आ व भित्र पदस्थापन हुने कार्यले पुँजीगत खर्च प्रतिशतमा प्रगति हुने साथै सेवा प्रवाहलाई अझ प्रभावकारी बनाउन मधत मिल्नेछ ।
17. स्थानीय तहलाई आवश्यक कानूनहरूको तर्जुमा गरी राजपत्रमा प्रकाशन गर्ने तथा महत्वपूर्ण कानून तथा दस्तावेजहरूलाई गाउँपालिकाको अफिसियल वेबसाइटमा यथासक्य चाँडो प्रकाशन गर्ने कार्यलाई महत्व दिईएको छ ।
18. वास्तविक कृषकहरूको पहिचान तथा वर्गिकरण गरी परिचयपत्र प्रदान गर्न यस गाउँपालिकाभित्रका ३४५० भन्दा बढी किसानहरूको वैयक्तिक विवरण किसान सूचीकरण प्रणालीमा प्रविष्ट गर्ने कार्य सम्पन्न भई प्रमाणीकरणका लागि सम्बन्धित वडाहरूमा पठाईसकिएको छ ।
19. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गत यस गाउँपालिकामा ३ वटा तरकारी बाली पकेट केन्द्रहरू स्थापना भईसकेको छ ।
20. कृषकहरूले पालेका पशुधनको रक्षा गर्न एक घर एक पशु विमा कार्यक्रम मार्फत ६४४ वटा पशुहरूको पशु बिमा कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
21. गाउँपालिका भित्र सञ्चालित डेरी उधोगहरू लाई प्रवर्द्धन तथा प्रोत्साहन गर्न लागत साझेदारीमा प्रविधि हस्तान्तरण गरिएको छ ।

22. असल पशुपालन अभ्यास अन्तर्गत कृषकहरुलाई लागत साझेदारीमा बाख्राको खोर/भकारो सुधार निर्माण कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ ।
23. संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा पशुको खोप सेवा सञ्चालन तथा पशुको समस्यामा आधारित निशुल्क औषधी वितरण कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिएको छ ।
24. लघु घरेलु उधम तर्फ यस वर्ष १६० उधमीहरु लाई सिप सहितको प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
25. सहकारी संस्थाहरुलाई संस्थागत रुपमा व्यवस्थित तथा प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरुलाई १ हप्ते लेखापालन सम्बन्धी तालिम सम्पन्न गरेको छ ।
26. गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संस्थाहरु मार्फत गर्भवती महिलाहरुलाई निशुल्क भिडियो एक्स रे सेवा सञ्चालनमा ल्याईएको छ ।
27. गाउँपालिकाको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र गोपेटारबाट हिलिहाडवासी जनताहरुको लागि निशुल्क ल्याव सेवा सञ्चालनमा आएको छ ।
28. गाउँपालिकाले गाउँघर क्लिनिक तथा खोप सेवा लाई थप प्रभावकारी बनाउन वडाहरुमा खोप केन्द्र निर्माण सम्पन्न गरेको छ ।
29. पूर्ण खोप गाउँपालिका सुनिश्चितताका लागि गाउँपालिकाले यो वर्ष घरधुरि सर्वेक्षण सम्पन्न गरी पूर्ण खोप गाउँपालिकाको सुनिश्चित गरेको छ ।
30. टोल/बस्ती देखि वडाको केन्द्रसम्म र वडादेखि पालिकाको केन्द्रसम्म जोड्ने सडकहरुको ट्याक ओपन तथा स्तरोन्नतिको कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
31. हिलिहाड गाउँपालिका भित्रका विपन्न तथा फुसको छानो भएका घरपरिवारहरुलाई पहिचान गरी सुरक्षित आप्रवासनको प्रत्याभुति दिलाउन जनता आवास कार्यक्रम मार्फत छनौट भएका लाभग्राहीहरुलाई जस्तापाता वितरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
32. चालु आ व मा गाउँपालिकाले मालपोत शिविर सञ्चालन गरी सयौं सेवाग्राहीहरुलाई जग्गा प्रशासन सँग सम्बन्धित सेवा उपलब्ध गराई मालपोत राजश्वमा वृद्धि गरेको छ भने अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि एक हप्ते स्वास्थ्य परिक्षण तथा परिचयपत्र वितरण शिविर सञ्चालन कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

33. आगामी दिनहरूमा गाउँपालिकाको आवधिक योजना अनुरूप बहुवर्षिय निर्माण आयोजना सञ्चालन गर्न गाउँपालिकाले यस बर्ष विभिन्न सम्भावना बोकेका स्थानहरूमा पर्यटकीय पदमार्गहरूको डि पि आर निर्माण, सिँचाई आयोजनाको डि पि आर निर्माण तथा खेलमैदानहरूको डि पि आर निर्माण, हेलिप्याड निर्माणका लागि डि पि आर निर्माण तथा जग्गा प्राप्तिको कार्य सम्पन्न गरेको छ ।

34. गाउँपालिका भित्र पिउने पानी तथा सिँचाईको पहुँच नभएका टोल तथा बस्तीहरूमा खानेपानी ट्याङ्की निर्माण तथा फुटकर पाइप वितरण गरिएको छ ।

उपस्थित महानुभावहरू,

अब, म आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

35. गाउँपालिकाको प्रथम आवधिक योजनाले तय गरेका विकासका प्राथमिकताका आधारमा दिगो विकास लक्ष्य र विकासशील राष्ट्रमा स्तरोन्नति हुने राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग पुग्ने गरी स्थानीय तहको समग्र विकास योजनामा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

36. हाल सञ्चालनमा रहेका स्थानीय तहका गौरवका आयोजना तथा बहुवर्षिय, क्रमागत र अधुरा आयोजना सम्पन्न गर्ने गरी बजेट विनियोजनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।

37. नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची - ८ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ मा स्पष्ट उल्लेखित गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारसँग सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा प्राथमिकताका साथ बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

38. दिगो विकासका लक्ष्यहरूलाई स्थानीयकरण गरी सम्बोधन हुने प्रकृतिका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा उच्च प्राथमिकताका साथ बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

39. आर्थिक तथा सामाजिक रूपले पछि परेका वर्ग तथा समुदाय लक्षित रोजगारमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरूमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

40. गरिबी न्यूनीकरण, सुशासन प्रवर्द्धन, वातावरण संरक्षण, लैंगिक समानता तथा समावेशी विकासमा सहयोग पुर्याउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा विशेष ध्यान दिइनेछ ।

41. लैंगिक उत्तरदायी बजेट, गरिबी न्यूनीकरण उन्मुख बजेट, जलवायु परिवर्तन बजेट मा विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।

42. स्थानीय महत्वका रूपान्तरणकारी विशेष आयोजना/कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

43. पूर्वसम्भाव्यता तथा सम्भाव्यता अध्ययन (Feasibility Study), वातावरणीय अध्ययन (IEE), विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) सम्पन्न भईसकेका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

44. सबैका लागी स्वास्थ्य सेवामा सहजै पहुँच को लागी प्रत्येक वडामा स्वस्थ संस्था संचालन भै सेवा कार्य लाई निरन्तरता दिएको र खोप तथा गाँउघर क्लिनिक लाई अझ गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न गराउन व्यवस्थापन मा सुधार गरिनेछ ।

45. सात वटै वडाहरूको १ बर्ष मुनिका बालबालिकाको खोप सेवा प्रगति विवरण अनुसार हिलिहाड गाँउपालिका पूर्ण खोप पालिका सुनिश्चितता रहेको र दिगोपनाको लागी खोप कार्यक्रम तथा खोप केन्द्रहरू लाई अझ व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

46. सुरक्षित प्रसुति सेवा अन्तर्गत बर्थिङ सेन्टरहरूलाई थप व्यवस्थापन गरि जिरो होम डेलिभरी कार्य लाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सुत्केरी प्रोत्साहन लगायत पोषण कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।

47. गर्भवति महिलाहरूको लागी गोपेटार अस्पताल बाट दैनिक तथा प्रत्येक वडाहरूमा मासिक रुपमा निशुल्क भिडियो एक्सरे सेवा प्रदान गरिने कार्य लाई अझ व्यवस्थित गरिनेछ ।

48. कोभिड १९ बिरुद्धको खोप लगाउन छुट भएका तथा बुस्टर खोप लगाउन बाकी रहेकाहरूलाई पहिलो चौमासिक भित्र सबैलाई खोप पुरा गरिनेछ ।

49. निशुल्क गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पाउनु नागरिकको मौलिक हक भएकोले पालिकाले सबै नागरिक लाई निशुल्क उपचारमा ल्याव सेवा उपलब्ध गराउन ल्याव केमिकल खरिदमा उचित बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै वडाहरूमा जेष्ठ नागरिक लक्षित मधुरोग मुटुरोग लगायत नसर्ने रोगको परिक्षण तथा उपचार को व्यवस्था मिलाइनेछ ।

50. पोषण मैत्री पालिका घोषणाको लागी आवश्यक क्रियाकलाप बहुक्षेत्रिय पोषण योजना कार्यक्रम मार्फत आगामी बर्ष पुरा गर्न को लागी बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

51. कोभिड लगायत बिभिन्न महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागी आवश्यक कोष को प्रवन्ध गरिनेछ ।

52. मातृ तथा नवजातशिशु को स्वास्थ्य लाई विशेष सेवा पुर्याउने हेतुले संचालित सामुदायिक स्वास्थ्य महिला स्वयंम सेविकाहरुको मासिक खाजा खर्चमा केहि बृद्धि गरि गुणस्तरीय सामुदायिक स्वास्थ्य सेवामा सुधार गरिनेछ ।
53. स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम लाई प्रभावकारी बनाइने छ । साथै नागरिक आरोग्य केन्द्र जोरपोखरी लाई समेत व्यवस्थित गरिने छ ।

शिक्षा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

54. सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा बालविकास केन्द्रको व्यवस्थापन गर्दै बालबालिकालाई प्रारम्भिक बालशिक्षाको अनुभवसहित कक्षा १ मा भर्नाहुने दरमा वृद्धिगरी आधारभूत शिक्षा तथा माध्यमिक तहको शिक्षालाई बालमैत्री र गुणस्तरीय र प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
55. मौजुदा बालविकास केन्द्रहरुलाई शैक्षिक तथा पाठ्य सामग्री उपलब्ध गराई गुणस्तर वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
56. भौगोलिक कठिनाइका कारण बालविकास केन्द्रको पहुँच बाट बालबालिकाहरु बञ्चित नहुन भन्ने उद्देश्यका साथ विगत वर्षमा गाउँपालिका द्वारा स्थापित बालविकास केन्द्रहरुलाई अनुगमन गरी न्युनतम विद्यार्थी संख्या भएकालाई आगामी वर्षपनि निरन्तरता दिइनेछ ।
57. शिक्षकहरुलाई जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाउदै क्षमताविकास सम्बन्धी पुनर्ताजगी तालिम प्रदान गर्दै, शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रको नियमित अनुगमन र पृष्ठपोषणमा जोड दिइनेछ ।
58. विद्यार्थी दिवा खाजा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउदै शिक्षक सक्रियतामा वृद्धि ल्याई विद्यार्थीहरुको कक्षा छोड्ने तथा कक्षा दोहोर्याउने दरमा सुधार ल्याईनेछ ।
59. प्रत्येक १०/१० वर्षमा सामुदायिक विद्यालयको पाठ्यक्रममा परिवर्तन गर्ने नेपाल सरकारको नीति रहे बमोजिम गत वर्ष देखि परिवर्तन हुदै यस वर्ष समेत कक्षा ९ सम्मको पाठ्यक्रममा परिवर्तन भए बमोजिम गाउँपालिकाका सबै विद्यालयका शिक्षकहरुलाई परिवर्तित पाठ्यक्रमको बारेमा प्रबोधिकरण तालिम प्रदान गर्दै लगिनेछ ।
60. विद्यालयले प्रत्येक वर्ष अध्यावधिक गर्नुपर्ने एकिकृत शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली IEMIS लाई व्यवस्थित गर्दै सही सूचना अध्यावधिक गर्दै सही अभिलेख प्रविष्टी गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ ।
61. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरु तथा वि.व्य.स.पदाधिकारी र अभिभावकहरुको क्षमता विकासको लागि अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

62. विगत वर्ष देखि नै तह थप गरी माथिल्लो तहको अध्यापन शुरु गरेका तर न्युनतम शिक्षक दरबन्दी पनि नहुदा संचालनमै समस्या आएका कारण त्यस्ता विद्यालयमा दिइदै आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
63. एक स्थानीय तह एक प्राविधिक शिक्षालय तथा नमूना विद्यालय भन्ने संघीय सरकारको समेत प्राथमिकता रहे बमोजिम आवश्यक पूर्वाधार पुर्याएर आउने विद्यालयहरूलाई त्यस्ता शिक्षालय संचालनका लागि प्राथमिकता दिइनेछ ।
64. विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय, ईन्टरनेट जस्ता नविन प्रविधिहरूको प्रयोग गर्दै कक्षा शिक्षणलाई प्रविधिमैत्री बनाउन ध्यान दिइनेछ ।
65. गाउँपालिका भित्र मातृभाषामा पठनपाठन भइरहेका विद्यालयहरूलाई थप व्यवस्थित गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
66. राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गर्दै थप विधाहरूमा समेत प्रतिस्पर्धा गराउनुका साथै, अध्यक्ष कप खेलकुद कार्यक्रमलाई समयमै प्रभावकारी तथा व्यवस्थित रूपमा संचालन गर्दै खेल क्षेत्रको विकासमा जोड दिइदै लगिनेछ ।
67. राम्रो संभाव्यता अध्ययन तथा विश्लेषण विना विद्यालयका कक्षा तथा तह थपगरी पछि संचालन हुन नसक्ने परिस्थिति आउने कुरालाई निरुत्साहित गर्न कक्षा तथा तह थप गर्ने परे विद्यालय नक्शाङ्कन तथा व्यापक छलफल अन्तर्क्रिया पश्चात मात्र थप गर्ने निति लिइनेछ ।

कृषि तथा पशुपन्छी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

68. हिलिहाड गाउँपालिका कृषि क्षेत्रको लागि उर्वर क्षेत्र रहेको हावापानी तथा भुगोलका आधारमा पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै कृषिको क्षेत्रगत सोचःखाध्य सुरक्षा र मुख्य आर्थिक पेशामा कृषिको अपरिहार्यता भन्ने नारालाई साकार पार्नका लागि संघिय तथा प्रदेश संगको साझेदारिमा तरकारी वालि पकेट क्षेत्र विस्तार कार्यक्रमको निरन्तरता गर्दै थप तरकारी वालि पकेट क्षेत्र निर्धारण गरि निर्यातमुखी तरकारी उत्पादनका लागि विकास गर्ने निति लिइएको छ ।
69. कृषि विकास तर्फका कार्यक्रमहरू मापदण्ड बनाएर संचालन गरिनेछ, साथै तरकारी (टमाटर/खोर्सानी) उत्पादनमा निर्यातमुखी उत्पादन गर्दै आएको हुँदा गाउँपालिकामा थप टमाटर खेती विस्तार गर्न उत्पादन र उत्पादकत्व बृदी गर्न कृषक लाई प्रोत्साहनमुखी कार्यक्रम संञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

70. बाँझो जग्गा राख्न नपाईने निति बनाईनेछ, बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका, तथा स्वदेशमै कृषि उधमी बन्न चाहने युवाहरूलाई युवा स्वरोजगार कार्यक्रम संञ्चालन को निरन्तरता दिंदै थप युवा कृषि उधमी विकास गर्न बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
71. हिलिहाड गाउँपालिकाको विभिन्न ठाउँको भौगोलिक अवस्था तथा हावापानी र त्यहाँ गर्न सकिने कृषि खेती प्रविधिहरूको अध्ययन तथा आगामी कृषि कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण का लागि क्षेत्रगत रूपमा बस्तुगत विवरण तयार गर्न आवश्यक बजेटको प्रवन्ध गरेको छु ।
72. उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न माटो मैत्रि खेती प्रणालिलाई व्यवस्थित गर्न माटो परिक्षण शिविर संञ्चालन गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट सुनिश्चित गरिनेछ ।
73. विभिन्न कृषिवालिमा देखीने किरा तथा प्रकोप नियन्त्रण गर्न वालि उपचार कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ साथै आगामी दिनमा कृषि विमा का लागि थप निति बनाईनेछ ।
74. किसान सुचीकरण कार्यक्रममा समावेस भएका ३४५० भन्दा बढी कृषकहरूलाई वर्गिकरण गरि कृषक परिचयपत्र उपलब्ध गराईनेछ, साथै किसान सुचीकरण प्रणालिमा समावेस हुन नसकेका किसानहरूका लागि थप सुचीकरण कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ, गाउँपालिकाबाट संञ्चालन हुने तथा विभिन्न निकायबाट प्राप्त गर्ने अनुदान को दोहोरोपना हटाउने र सुचिकरणमा आवद्ध भएका किसान लक्षित कार्यक्रमहरू संञ्चालन गरिनेछ ।
75. गाउँपालिकाको कृषि तथा पशु तथ्याडक लाई व्यवस्थित गरिनेछ साथै गाउँपालिकामा बर्णशंकर तथा उन्नत गाई/भैसि विकास गर्दै दुध तथा मासु उत्पादन र उत्पादकत्वमा जोड दिईनेछ ।
76. हिलिहाड गाउँपालिका बाट वार्षिक रूपमा लगभग २४ टन छुर्पी तथा ३० टन भन्दा बढी घिउ निर्यात हुंदै आएकोले कृषक तथा डेरी फार्म तथा उधोग हरूलाई थप प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू संञ्चालन गरिनेछ ।
77. पशुपालन विकासको क्षेत्रगत सोच, खाध्य सुरक्षा र मुख्य आर्थिक पेशामा पशुपालनको अपरिहार्यता लाई साकार पार्न आधार स्तम्भ आहार विकासका लागि कृषकहरूलाई हरीयो घाँस खेती सहितको पशुपालन का लागि बहुवर्षे उन्नत घाँसको विउ तथा वेर्ना नर्सरी को रूपमा विस्तार गर्न उचित बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
78. पशुमा कृत्रिम गर्भाधानका लागि सवै वडामा गाउँपालिकामा रहेको जनशक्ति तथा निजि पाराभेटहरूलाई परिचालन गरी सवै वडामा सेवा विस्तार गर्न निति बनाईनेछ । यस वर्ष कम्तीमा १००० पशुलाई कृत्रिम गर्भाधान गराउने लक्ष्यका साथ आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

79. कृषकको पशुधन रक्षाका लागि एक घर, एक उन्नत पशु विमा कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
80. पशु स्वास्थ्य का लागि वडा सेवा केन्द्र हरूबाट पशुका समस्यामा आधारित निशुल्क रुपमा कृषकहरुलाई पशु औषधी वितरण गर्ने र खोप सेवा संञ्चालन गर्ने प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
81. कृषि तथा पशुपंछी जन्य फार्महरु गाउँपालिकाबाटै दर्ता नविकरण गर्ने निति लिईनेछ । आगामी दिनमा दर्ता भएका फार्म हरू लक्षित कृषि कार्यक्रमहरु संञ्चालन गरिनेछ ।
82. आर्थिक विकास र गरिवि न्युनीकरणका लागि सहकारी क्षेत्रलाई उधमशिलता, उत्पादन र रोजगारीसंग आवद्ध गरिनेछ । साथै वित्तिय साक्षरता सम्बन्धी पनि कार्यक्रमहरु संञ्चालन गर्न बजेट को व्यवस्था गरिनेछ ।

घरेलु तथा लघु उधम

83. उधमशिलताको विकास र प्रवर्द्धन गर्न तालिम प्राप्त उधमीहरुलाई प्रविधि हस्तान्तरण गरी थप ८० जना उधमीहरुलाई सीप र प्रविधि सहितको उत्पादनमा जोड्नका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

रोजगार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

84. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत हिलिहाड गाउँपालिकाको रोजगार सेवा केन्द्र (E-MIS) मा दर्ता भएका श्रमिकहरु लाई, पुर्वाधार निर्माण का क्षेत्रमा १०० दिनको न्युनतम ज्यालादारी सहित थप अन्य क्षेत्रमा पनि खटाउने गरिको योजना सहित प्रदेश, संघ सरकारसंगको साझेदारीको लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ ।
85. श्रमिकहरुलाई निर्माण कार्यमा खटिँदा वा कार्य सम्पादनका क्रममा आवश्यक औजार उपकरण तथा सुरक्षाका सामग्री हरूको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
86. गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रमा हुने विकासका लागि आवश्यक श्रम/जनशक्ति रोजगार सेवा केन्द्रबाटै माग गर्ने गरिको निति बनाईनेछ ।

भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासी सम्बन्धमा

87. भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासीहरुको व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाले चालु आ व देखि सम्पादन गर्दै आएको कामकारवाहीहरुलाई थप प्राथमिकता दिदै भूमिहीन दलित र सुकुम्बासीहरुलाई जग्गाधनी लालपूर्जा वितरण गर्न राष्ट्रिय भूमि आयोग सँग प्रभावकारी समन्वय गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

88. प्रत्येक नागरिकलाई आधारभुत खानेपानी सेवा उपलब्ध गराउन एक घर एक धाराको निति अनुरूप गाउँपालिका भित्र सञ्चालित खानेपानीका आयोजनाहरूलाई प्राथमिकताको साथ समयमै सम्पन्न गर्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
89. खानेपानी मुहानहरूको संरक्षण गरी खानेपानी अभाव भएका क्षेत्र, बस्तीहरूलाई स्वच्छ पिउने पानिको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
90. गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्रका प्रमुख बजारहरूबाट उत्पादन हुने फोहोर महिला व्यवस्थापन तथा सरसफाइको लागि आवश्यक बजेटको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

महिला, बालबालिका तथा अपाङ्गता सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

91. महिला समूह, समिति तथा सहकारीहरूलाई सक्रिय बनाउदै, अनुशिक्षण तथा नेतृत्व विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी आयआर्जनमुलक सिप विकास तालिममा जोड दिइनेछ ।
92. लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान, सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोग सम्बन्धि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
93. बालकलव सम्बन्धि निति बनाई ,बालश्रम मुक्त बालमैत्री वडा घोषणा चरणवद्ध रुपमा गरिनेछ ।
94. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य परिक्षण गरी परिचयपत्र वितरण शिविर, सञ्चालन तथा जेष्ठ नागरिक दिवस तथा सम्मान कार्यक्रम गरिनेछ । दलित समुदायहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आयआर्जनमुलक सिप विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

पूर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

95. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा निर्दिष्ट भएको अधिकारहरूको कार्यान्वयन गर्दै हिलिहाड गाउँपालिकालाई चाहिने अत्यावश्यक भौतिक संरचनाहरू निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
96. हिलिहाड गाउँपालिका यातायात गुरु योजना निर्माण गरि गाउँपालिका भरिका सडकहरूको स्तरिकरण गरिने छ र प्राथमिकताको आधारमा सडकको स्तरोन्नति गरिनेछ ।

97. गाउँपालिकाको केन्द्रलाई प्रादेशिक सडक सञ्जाल तथा सदरमुकाम सँग जोड्ने सल्लेरी सुभाड पञ्चमी हुँदै अमरपुर जोड्ने कालोपत्रे प्रस्तावित सडक आयोजनालाई उच्च प्राथमिकता दिदै कार्यान्वयनका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।
98. हिलिहाड गाउँपालिकाको भूमिमाथिको पहुँचलाई समतामुलक बनाउन र वातावरणीय सन्तुलन कायम गरी दिगो बिकास हासिल गर्न तथा प्राकृतिक भूमि स्रोतबाट प्राप्त हुने लाभलाई न्यायोचित ढङ्गबाट वितरण हुन सक्ने गरी हिलिहाड भू-उपयोग नीति निर्माण गरिनेछ ।
99. हिलिहाड गाउँपालिका भित्रका आवासीय, शैक्षिक, स्वास्थ्य, व्यापारिक तथा कार्यालय भवनहरु, बस्तिहरु, खानेपानी, बाटो जस्ता भौतिक संरचनाहरु सुरक्षित र जोखिम मुक्त तरिकाले निर्माण गर्न साथै निर्माण सम्बन्धी आधारभुत मापदण्ड लागु गराउन भवन निर्माण इजाजत कार्यविधि निर्माण गरि लागु गरिनेछ ।
100. हिलिहाड गाउँपालिकाको बिभिन्न पर्यटकीय स्थलहरुको बिस्तार गर्नलाइ डि पि आर निर्माण गरि संघ तथा प्रदेशसँग समन्वय गरि क्रमश पर्यटन पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
101. हिलिहाड गाउँपालिकाको अत्यधिक जनघनत्व भएको क्षेत्रबाट गाउँपालिका केन्द्र सम्म जोड्ने मोटरबाटोहरुको छनौट गरि डि पि आर गरी स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद ब्यबस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

102. गाउँपालिकाको विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई विपद जोखिम नक्साडकन समेत गरिनेछ ।
103. सदाबहार बोट बिरुवा र फलफुलको नर्सरी स्थापना गरिनेछ ।
104. हिलिहाड भित्रका बजारहरु तथा सार्वजनिक शौचालयहरुको फोहोरमैला व्यवस्थापन गरिनेछ ।
105. बिकास र वातावरण बीच सन्तुलन कायम गर्न नीति लिइने छ । वनको दिगो ब्यबस्थापन गरी आय वृद्धि, जिबिकोपार्जन सुधार, वातावरण संरक्षण र वन विनाश तथा वन क्षयीकरण न्यून गरिनेछ ।
106. वृक्षारोपणलाई अभियानको रुपमा अगाडी बढाइने छ । अर्थतन्त्रमा योगदान पुर्याउने गरी सामुदायिक वन ब्यबस्थापनलाई उत्पादन र रोजगारमूलक बनाउन कानूनी प्रबन्ध गरिने छ ।
107. वनको दिगो ब्यबस्थापन गर्न वनपैदावारमा आत्मनिर्भर हुने, काठ दाउराको नियमित आपूर्ति गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

108. नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ बमोजिम आफ्ना अधिकारक्षेत्रका विषयमा नीति तथा कानून तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । दोस्रो स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन मार्फत भर्खरै निर्वाचित जनप्रतिनिधि र प्रदेश लोकसेवा आयोगबाट भर्खरै सिफारिस भई आउने कर्मचारीहरूको लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने प्रकृतिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
109. जनउत्तरदायी स्थानीय सरकारको अनुभूती गराउन स्थानीय प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम र व्यवसायिक बनाउँदै आर्थिक एवं वित्तीय सुशासनलाई प्रवर्द्धन गरिने छ । सूचना सम्प्रेषणको लागि सूचना प्रविधिको विकास तथा उपयोगबाट सर्वसाधारणको सूचनामा पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
110. स्थानीयस्तरमा हुने विवाद निरुपण गर्न हरेक वडामा रहेका मेलमिलापकेन्द्रहरूलाई सुदृढीकरण गरिनेछ । गाउँपालिकाको न्यायिक समितिको र मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
111. गाउँपालिका र वडाबाट प्रवाह हुने सेवालालाई सर्बसुलभ एवं थप प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी समग्र कार्यालयको संस्थागत क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।
112. हिलिहाड गाउँपालिकाका सवै वडाहरूमा प्रविधिको प्रयोग गरी सर्बसुलभ तवरबाट सेवा प्रवाह कार्यको लागि तिब्र गतिको इन्टरनेट सेवाको आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
113. स्थानीय तहको सेवालालाई चुस्त, प्रभावकारी र नतिजामुखि बनाउन संगठन तथा ब्यबस्थापन सर्भेक्षण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

अन्त्यमा, यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाको क्रममा सुझाव, समन्वय र सहयोग गर्नुहुने र गाउँपालिकाको समग्र विकासमा योगदान पुर्याउनु हुने गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, बुद्धिजीवी वर्ग, निजी क्षेत्र, गैरसरकारी संघसंस्था, नागरिक समाज, आम सञ्चार जगत लगायत सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदिबहिनी प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा सदा झै स्थानीय सरकारलाई सबैबाट पूर्ण सहयोग प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद - नमस्कार

२०७९ साल असार १० गते शुक्रबार ।

प्रस्तोता
समर बहादुर अधिकारी
अध्यक्ष
हिलिहाड गाउँपालिका